

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

«Μια ιστορική συνέχεια: Από τον μινωικό στον μυκηναϊκό πολιτισμό.»

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ: Ιστορία, Νεοελληνική Γλώσσα

ΤΑΞΗ: Α' Γυμνασίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η Εποχή του Χαλκού στην Ελλάδα. Μινωικός και μυκηναϊκός πολιτισμός σελ. 42 –71 του σχ. Βιβλίου.

Ώρες που διατίθενται: 2

Υλικό και μέσα διδασκαλίας:

1. MS Word,
2. Explorer: Δικτυακοί τόποι:
 - a. <http://www.ime.gr/chronos/02/gr.html>
 - b. <http://www.heraklion-city.gr/knossos.htm>
 - c. <http://www.culture.gr/>
3. Λογισμικό «Διάνοια» για την ιστορία της Α' Γυμνασίου.
4. Χάρτης της Κρήτης

Επιμορφωτής: Παπαδαντωνάκης Ανδρέας

Σενάριο: Στα πλαίσια της επικοινωνίας που αναπτύξατε ηλεκτρονικά με το

Πειραματικό Γυμνάσιο Τρίπολης, συμφωνήθηκε μια αμοιβαία ανταλλαγή

επισκέψεων της πρώτης τάξης των δύο σχολείων.

Στο πρόγραμμα της δικής τους επίσκεψης περιλαμβάνεται η γνωριμία με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κρήτης μέσα από την ξενάγηση σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, ενώ στη δική σας επίσκεψη εκεί, θα έρθετε σε επαφή με τον μυκηναϊκό πολιτισμό μέσα από την ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο των Μυκηνών.

Το πράγμα δεν είναι απλό:

Ομάδες μαθητών θα αναλάβουν το δύσκολο έργο να γνωρίσουν τη μινωική Κρήτη στους φιλοξενούμενους.

Οι ομάδες αυτές θα αναλάβουν να διαπραγματευθούν μια θεματική ενότητα όχι μόνο από τον μινωικό αλλά και τον μυκηναϊκό πολιτισμό.

Δεν είναι δύσκολο, όμως έτσι κι αλλιώς είναι ο μόνος τρόπος, για να πάμε εκδρομή στις Μυκήνες.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

Μέσα από το σενάριο επιδιώκεται το μοντέλο της ενεργητικής βιωματικής μάθησης, που σε ένα βαθμό επιτυγχάνεται από την ανάθεση ρόλων στις ομάδες των μαθητών. Η ανταπόκριση των μαθητών στη συγκεκριμένη αποστολή που κάθε ομάδα αναλαμβάνει, ενισχύεται από την αυθεντική επικοινωνιακή περίσταση που το σενάριο δημιουργεί.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η ιδέα του σεναρίου, -ανταλλαγή επισκέψεων, φιλοξενία και ξενάγηση, μεταξύ σχολείων που προέρχονται από τις περιοχές όπου κύρια αναπτύχθηκαν οι δύο πολιτισμοί-, μπορεί να κινητοποιήσει τους μαθητές, όχι μόνον στο να ανταποκριθούν στους συγκεκριμένους ρόλους, αλλά και να αξιοποιήσουν τη συνεργατική μάθηση όχι μόνον μεταξύ των μελών της ομάδας, αλλά και μεταξύ των ομάδων, αφού ο στόχος είναι σύνθεση των κειμένων που κάθε ομάδα θα παράξει, σε ένα τελικό προϊόν που θα αναδείξει το τμήμα συνολικά ίσως και το σχολείο.

Μέσα από το ίδιο σενάριο όπως θα δειχθεί στην περιγραφή του, υπάρχει και διαθεματική προσέγγιση.

Η διδασκαλία της ιστορίας, εμπλέκεται με αυτή της Νεοελληνικής Γλώσσας, καθώς σε κάθε φύλλο εργασίας τελικό ζητούμενο είναι η παραγωγή γραπτού λόγου, μέσα από το μετασχηματισμό ενός είδους κειμένου σε ένα άλλο, που εντάσσεται σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Στη διδασκαλία εμπλέκεται και το μάθημα της Γεωγραφίας καθώς οι μαθητές καλούνται να εντοπίσουν στο χάρτη της Κρήτης περιοχές όπου αναπτύχθηκαν

πολιτιστικές και οικονομικές δραστηριότητες- κύρια στη διάρκεια της πρωτομινωικής και μεσομινωικής περιόδου.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί πώς μια τέτοια δραστηριότητα πέρα από την όποια διαθεματικότητα μπορεί να επιτυγχάνει, συμβάλλει ουσιαστικά στο να δώσει προσωπικό νόημα στην αναζήτηση της γνώσης και να ενεργοποιήσει σε ένα βαθμό, τη βιωματική μάθηση.

ΣΤΟΧΟΙ:

I. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ

1. Να αφομοιώσουν την ύλη του βιβλίου, που αφορά τον μινωικό και τον μυκηναϊκό πολιτισμό.(σελ.42 – 71)
2. Με τη συγκριτική εξέταση των δύο πολιτισμών, να εξοικειωθούν με τη θεμελιώδη για την ιστορική επιστήμη έννοια της εξέλιξης και τους ιστορικούς παράγοντες που σχετίζονται με αυτή.
3. Να επισημάνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές, να τις εντάξουν στο χώρο και το χρόνο, να τις αιτιολογήσουν.
4. Να επισημάνουν τη σημασία της τέχνης ως πηγής για την ιστορική έρευνα και γνώση και να τη συνδέσουν με τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δομές.
5. Να εξοικειωθούν με την παρατήρηση των αρχαιολογικών ευρημάτων και την άντληση πληροφοριών από αυτά.

Ειδικότερα:

- Να αποκτήσουν συνείδηση της ιστορικής συνέχειας, μέσα από τον εντοπισμό και την αξιολόγηση στοιχείων του μινωικού πολιτισμού, που διασώζονται στο παρόν.
- Να τα αισθητοποιήσουν και να τα προσεγγίσουν βιωματικά, ώστε να αντιληφθούν τη συνέχεια της πολιτιστικής παράδοσης.
- Να συσχετίσουν την ορολογία που χρησιμοποιείται κύρια για τη μινωική τέχνη και θρησκεία, με αναπαραστάσεις αρχαιολογικών ευρημάτων που θα συναντήσουν στην περιήγησή τους στο διαδίκτυο και το λογισμικό.
- Να αξιοποιηθούν τα βιώματα των μαθητών και στην παραγωγή λόγου.
- Να συνδέσουν το λόγο με τη λειτουργικότητα που μπορεί να έχει σε συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίπτωση.
- Να συνειδητοποιήσουν το ρόλο και τη δομή της παραγράφου στο κείμενο.
- Να εντοπίσουν κέντρα ανάπτυξης του μινωικού πολιτισμού καθώς και συγκεκριμένους τόπους λατρείας στο χάρτη της Κρήτης ώστε να αποκωδικοποιήσουν τοπωνύμια και να τα συσχετίσουν με γνωστές περιοχές, αλλά και να συνειδητοποιήσουν ότι ο μινωικός πολιτισμός, δεν εξαντλείται στην Κνωσό.

II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ

1. Να εξοικειωθούν με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης.
2. Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία διερεύνησης και τα στάδια της.
3. Να καλλιεργήσουν την ικανότητα να αξιολογούν πληροφορίες ως προς τη χρησιμότητα τους.
4. Να αναπτύξουν αυτενέργεια και να μάθουν να οικοδομούν μόνοι τους τη γνώση.
5. Να κινητοποιήσουν τη σκέψη και τη φαντασία τους.
6. Να αξιοποιήσουν την ομαδική συνεργασία

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

Μέσα από το σενάριο επιδιώκεται το μοντέλο της ενεργητικής βιωματικής μάθησης, που σε ένα βαθμό επιτυγχάνεται από την ανάθεση ρόλων στις ομάδες των μαθητών. Η ανταπόκριση των μαθητών στη συγκεκριμένη αποστολή που κάθε ομάδα αναλαμβάνει, ενισχύεται από την αυθεντική επικοινωνιακή περίπτωση που το σενάριο δημιουργεί.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η ιδέα του σεναρίου, -ανταλλαγή επισκέψεων, φιλοξενία και ξενάγηση, μεταξύ σχολείων που προέρχονται από τις περιοχές όπου κύρια αναπτύχθηκαν οι δύο πολιτισμοί-, μπορεί να κινητοποιήσει τους μαθητές, όχι μόνον στο να ανταποκριθούν στους συγκεκριμένους ρόλους, αλλά και να αξιοποιήσουν τη συνεργατική μάθηση όχι μόνον μεταξύ των μελών της ομάδας, αλλά και μεταξύ των ομάδων, αφού ο στόχος είναι σύνθεση των κειμένων που κάθε ομάδα θα παράξει σε ένα τελικό προϊόν που θα αναδείξει το τμήμα συνολικά ίσως και το σχολείο.

Μέσα από το ίδιο σενάριο όπως θα δειχθεί στην περιγραφή του, υπάρχει και διαθεματική προσέγγιση.

Η διδασκαλία της ιστορίας, εμπλέκεται με αυτή της Νεοελληνικής Γλώσσας, καθώς σε κάθε φύλλο εργασίας τελικό ζητούμενο είναι η παραγωγή γραπτού λόγου, μέσα από το μετασχηματισμό ενός είδους κειμένου σε ένα άλλο, που εντάσσεται σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Στη διδασκαλία εμπλέκεται και το μάθημα της Γεωγραφίας καθώς οι μαθητές καλούνται να εντοπίσουν στο χάρτη της Κρήτης περιοχές όπου αναπτύχθηκαν πολιτιστικές και οικονομικές δραστηριότητες- κύρια στη διάρκεια της πρωτομινωικής και μεσομινωικής περιόδου.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί πώς μια τέτοια δραστηριότητα πέρα από την όποια διαθεματικότητα μπορεί να επιτυγχάνει, συμβάλλει ουσιαστικά στο να δώσει προσωπικό νόημα στην αναζήτηση της γνώσης και να ενεργοποιήσει σε ένα βαθμό, τη βιωματική μάθηση.

Μια τέτοια μέθοδος διδασκαλίας είναι απόλυτα συμβατή με την περιγραφόμενη στις «οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο» και ειδικότερα για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας.(σελ.75) . Εκεί λοιπόν αναφέρεται ότι στο τέλος κάθε ενότητας προστίθεται άλλη μια ώρα που είναι αφιερωμένη στην παρουσίαση ομαδικών δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτές, έχουν συμμετοχικό και διαθεματικό χαρακτήρα και σκοπός τους είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές σε ομαδικές έρευνες, που συνδυάζουν ποικίλους θεματικούς ορίζοντες.

Η βελτίωση της διδακτικής – μαθησιακής διαδικασίας και ο ρόλος του διδάσκοντος:

Στο ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών αναφέρεται ότι:

«Ο διδάσκων μπορεί να βελτιώσει τη διδακτική- μαθησιακή λειτουργία, δίνοντας περισσότερη έμφαση στη διαδικασία διερεύνησης των ιστορικών γεγονότων μέσα από τη διατύπωση προβλημάτων, την ανάπτυξη ικανότητας προσέγγισης των πρωτογενών πηγών, την ανάπτυξη διαλόγου και εθισμού στην έκφραση απόψεων αλλά και στην προσεκτική παρακολούθηση των άλλων, την προώθηση της σκέψης βάσει προσωπικών εμπειριών.» (σελ.93)

Μια τέτοια αρχή στη διδακτική διαδικασία επιδιώκεται, και πιστεύουμε επιτυγχάνεται με τη χρήση σύγχρονων μέσων διδασκαλίας, και συγκεκριμένα των υπολογιστικών και δικτυακών τεχνολογιών.

Η χρήση του υπολογιστή ως διδακτικού μέσου στο μάθημα της ιστορίας – και όχι μόνον-,

Δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον για την διερευνητική- ανακαλυπτική μάθηση, αφού οι μαθητές με ένα ή περισσότερα «κλικ» μπορούν να έχουν πρόσβαση άμεσα και γρήγορα σε ένα πλήθος πηγών και πληροφοριών μέσα από τις οποίες, θα αναζητήσουν, θα αξιολογήσουν, θα επιλέξουν.

Συμβάλλει στην αισθητοποίηση, μέσα από ποικιλία αναπαραστατικών μορφών (κείμενο, εικόνα, ήχος, βίντεο) πράγμα ιδιαίτερα χρήσιμο λαμβανομένου υπόψη, ότι η ιστορική γνώση είναι από τη φύση της αφηρημένη.

Σχεδόν αυτονόητα, αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών και κάνει ουσιαστικότερη τη συμμετοχή τους στη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης.

Αλλά αυτά, ίσως και άλλα, δεν τα κάνει ο υπολογιστής μόνος του.

Κάποιος πρέπει να κατευθύνει, να σχεδιάσει.

« Ο **περιορισμός** του ρόλου του διδάσκοντος και η αντίστοιχη αύξηση της ενεργητικής συμμετοχής των μαθητών στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία,

αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας» (Ε.Π.Π.Σ. σελ.94)

Ο περιορισμός όμως αυτός, αφορά στην παράδοση που θέλει το δάσκαλο, μοναδική ή πάντως κύρια πηγή γνώσης, κεντρικό πρόσωπο στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία.

Ο ρόλος του δασκάλου που παρεμβάλλεται, ερμηνεύει, ελέγχει και τεμαχίζει την προσφερόμενη γνώση, ανήκει στο παρελθόν.

Ένας άλλος ρόλος, μεσολαβητικός και παιδαγωγικός με την ετυμολογική σημασία του όρου, εκείνου δηλαδή που οδηγεί τους μαθητές προς τη γνώση, είναι αίτημα της εποχής και αναδεικνύεται και μέσα από την ένταξη των Ν.Τ. στην εκπαίδευση. Επιφυλάξεις ή αρνητικές στάσεις στη συγκεκριμένη εξέλιξη, είναι κατανοητές, στο βαθμό που οι εκπαιδευτικοί- άνθρωποι της ρηματικής κυρίως γλώσσας-, θα πρέπει να μάθουν να αναλύουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν παιδαγωγικά τα πολυμέσα.

Η κατανόηση των σύγχρονων επικοινωνιακών κωδίκων και της σημειολογίας τους, είναι ανάγκη στο βαθμό που αναγνωρίζουμε ότι αποστολή του σχολείου είναι, πέρα από τη διάδοση της γνώσης, να διαμορφώνει το κριτικό πνεύμα του αυριανού πολίτη, να τον κάνει ικανό να κατανοεί, να αποκωδικοποιεί και να κρίνει, πληροφορίες που τον κατακλύζουν καθημερινά.

Η ανατροπή όμως ενός μάλλον παρωχημένου διδακτικού μοντέλου, μετασχηματισμός του ρόλου του διδάσκοντος και η ενεργοποίηση της τάξης, δεν περνά αναγκαστικά μέσα από τη χρήση των Ν.Τ. και του υπολογιστή ειδικότερα. Ευνοείται και εξυπηρετείται από αυτόν.

Ο υπολογιστής, θα μπορούσε και να λείπει.

Αφού όμως τον έχουμε, ας τον χρησιμοποιήσουμε.